

(המשך מעמוד 35)

שהוא מנהל. בהתנדבות, את המתנסים (מרכז תרבות נוער וספורט) בשכונת פת בירושלים. רוב הפעילויות במרכז נעשות בהתנדבות. כי התקציבים הממלכתיים הולכים ומידלדלים. יש במתנסים חוגי תהילה, שבו משתתפות 100 נשים שאינן יודעות קרוא וכתוב, יש בו חוג אתגר, המדריך אמהות כיצד לטפל בילדיהן, יש חוגים שונים לילדים, לנוער ולמבוגרים וקייטנות לימי-החופש.

בנוסף לזה הוקם בשכונה בית-ספר, המחנך על ערכי תנועת-העבודה, הנחשב הצלחה מסחררת. גם הורים שאינם חברים במפלגת-העבודה שולחים לשם את ילדיהם.

את כל הפעילויות האלה עושים מנהיגי השכונות בשקט, ללא מירסום, ללא כותרות, בעבודה קשה ומפרכת. הם מגיעים לעבודים הראשונים של העיתונים רק כאשר הם שורפים צמיגים – תגובה ספונטאנית, המוצאת בעיקבות כל תוכנית כלכלית חדשה וגזירות חדשות על השכבות החלשות. אנשים אלה היום הרבה יותר טפוחים ומבוגרים מבחינה פוליטית. הם אינם זורקים סיסמות באוויר, אינם מנבילים את פיהם. הם מנסים לכלכל את צעדיהם בתבונה, לומדים משגיאות העבר, מנסים להשתחרר מתדמית העבריינים עושי-הצרות, מנסים למצוא לעצמם מקום של כבוד.

יעקב יונה הוא מלך במתנסים שלו ובשכונה. במפלגת העבודה, שאלה הצטרף לפני הבחירות, עדיין מתייחסים אליו ואל חבריו כאל קוריוז, עדיין משתמשים בו כשצריך לנומף בדגל המצוקה, עדיין רואים בו סמל. הוא מנסה לצאת מזה.

יונה (33) הוא גרוש, המגדל בעצמו את שני ילדיו – יפעת (9) ורפי (6). שניהם לומדים בבית-הספר החדש של השכונה. בית-ספר יביעת גונן, המחנך ברוח ערכי תנועת העבודה. בית-הספר שהוקם, כמי שאומר יעקב יונה, כהארלם של הליכוד.

● בשבוע שעבר היו מהומות מה בשכונה. הדברים נרגעו?

אנחנו מנסים להתארגן. לפני שבוע הקמנו מטה של השכונות. חברים בו אנשים מכל הארץ. עכשיו אני בדיוק בא מפגישה, מנסים להחליט החלטות, מקווים שהעניין יתפרש על כל הארץ. ● **כשיצאתם בשבוע שעבר לרחובות והבערתם צמיגים, לא באו הרבה אנשים להזדהות ולהפגין.**

זה היה משהו ספונטאני. שיעמם לי באותו הלילה לשמוע את הגזירות, אז למחרת התארגנו, קבוצה של חברים, והלכנו לקטמון והבערנו

„לא מזמינים אותנו לשיבוץ מרכז, כי כעם אחת באנו וצעקנו על העלאות המחירים. מחיחסים אלינו כאל עלוקות“

צמיגים. היתה אלימות משני הצדדים. אבל אני יודע מן הנסיון שאלימות לא תסחוף המונים. הבעיה היא שתישעים אחוז מן העם מזהים עם הבעיה, אבל לא עם הדרך. לעומת זאת, כש הלכנו במצעד-מחאה בשכונה, הצטרפו אלינו כשזה לא היה אלים – אנשים באו. ● **זאת אומרת שאתם מזהים עם העלימות?**

לא כולם באותו קו, אבל בסך-הכל אף אחד לא בעד אלימות כמו שהיא, תלוי איזו פעולה עושים. כשאנחנו לא אלימים, אומרים לנו „הפכתם אש כנוים“, או „נעשייתם שלום עכשיו“. אבל העובדה היא ששלום עכשיו הצליחו. מי שהביא 400 אלף מפגינים זה שלום עכשיו. זה לא אנשי-השכונות. מהנסיון שלי, של ימין סוויסה, סעדיה מרציאנו ועוד אנשים, המשופשפים במאבקים ציבוריים, אנחנו יודעים שתישעים אחוז מהעם מאחורינו, מצדיק את המחאה, אבל לא את הדרך. המימסד מעוניין שנצא באלימות, ואנחנו לא צריכים לתת להם את זה. אנחנו לא צריכים להיסחף בדרך אלימה. זה התיקשות אינה בעדנו. היא מעולם לא נתנה סיקור לשכונות

כשהלכו בדרך מתונה, אלא רק לשלום עכשיו. שכל שטות שלהם סוקרה מכל זווית.

● ומה היה באותו לילה של הצמיגים הבורחים?

לא תיכננו שום דבר. היה רעיון וקיוונו שנצליח להדליק הרבה שכונות, אבל היו דברים אובייקטיביים שהכשילו את זה. קודם כל, היתה שביחה כללית, שכללה גם את התיקשות, אז הטלוויזיה לא סיקרה את ההפגנה. חוץ מזה, אנשים כנראה עוד לא עיכלו באותו הלילה את עניין הגזירות.

אני צופה שהדברים יצוצו בעוד חודש-חודשיים. ואז, אנחנו מקווים, הפעולה תסחוף המונים. אנחנו מתכננים עצרת גדולה בירושלים בסוף החודש.

● ירושלים תמיד נמצאת בראש הפעילות, תמיד הכי רדיקאלית. מודע?

בתוכניות-רווחה ככל הארץ, טיפחו 180 ישובים בפרוייקט שיקום-השכונות.

● אבל הפרוייקט לא בליכד הצליל.

לא חשוב אם הוא הצליח או לא, הוא הכניס את הדברים לתודעת הציבור והמימסד. היום התושר בים עצמם שותפים בוועדות-ההיגוי, ויש מי שקל למה שהם אומרים. אני נגד התפיסה שעושים פרויקט מיוחד. הרברים צריכים להיעשות בדרך של חוק, שיהיה ברור שצריך לטפל במישפחות ברוכות ילדים, שלא יעשו למישו טובה, שזה יהיה בזכות. זו התרומה של התנועות.

והדבר הכי חשוב זה התודעה החברתית. פית' אום ספרדים נמצאים בכנסת ובממשלה. פעם זה לא היה. היום מכינים שזה הכוח העולה.

● אבל המיזרחיים בכנסת לא מועי לים לשכונות המצוקה.

לצערי, לא. אני, למשל, לא מסכים עם הצעד

„כל זמן שהשרים נוסעים באלו, גרים במלונות-פאר, נוסעים לחו"ל ומחזיקים לשכות עם הרבה עוזרים ומזכירות – אז אין מצוקה“

של רדיד לוי. נוצר מצב אבסורדי כאילו רדיד לוי הוא מנהיג הפועלים ושילטון המערך, שהוא סוציאליסטי, הוא נגד הפועלים. אני חושב שראש-הממשלה צריך לפטר אותו.

● הרי רדיד לוי גר בבית-שאן והוא בעצמו אב למישפחה מרובת-ילדים. הוא בוודאי מבין בדיוק מה משמעות הגזירות.

אין לי ספק, אני לא מולול בכבוד, אבל אני חושב שהאחריות צריכה להיות קולקטיבית, של כל הממשלה. אנחנו, אנשי-השכונות שפנו שמאי לה – פיתאום אומרים לנו שפרס נגדנו ולוי בעדנו. הימין מנפנפים לנו שלוי נגד התוכנית, ואנחנו נמצאים בבעיה.

כמו שראש-הממשלה הראה בגרות כשהוציא את התוכנית הכלכלית, הוא צריך להראות בגרות ולפטר את רדיד לוי מן הממשלה, שהעם יראה שזה משהו רציני ולא שפרס תלוי ברדיד לוי.

יש פה בעיר מודעות פוליטית. כל תנועות-המחאה צמחו מפה. אלה אנשי מצוקה שהתכבדו מבחינה פוליטית ולמדו איך לצעוק. חוץ מזה, יותר נוח לפעול פה, כל משרדי-הממשלה נמצאים בעיר וכל התיקשות מרוכזת כאן. לך תארגן הפגנה בירושם ותתאם שבועות מראש – וגם אז לא בטוח אם יבואו בכלל עיתונאים. כאן נוח להם.

● השתתפת גם בהפגנות הפנתרים וגם בהפגנות האוהלים. אתה חושב שהפעולות האלה הועילו?

אין ספק שהפנתרים העלו את הבעיה החברתית. כל שירותי הרווחה, שהיום מקצצים בתקציב, באו בזכות הפעולה של הפנתרים ושל האוהלים. הם העלו את הבעיה על המפה. בעשר השנים האחרונות ראינו שהמדינה השקיעה

יעקב יונה עם יפעת ורפי, בבית שבו גדל חלב לילדים: שלוש חלב, שני שלוש מים

● אתה חושב שלוי עשה הצגה?

אני לא מתיימר להיכנס לנעליים שלו. אני מאמין שהוא מתכוון למה שהוא אומר, אבל אם הוא יושב בממשלת אחיות, מן הרין שיקבל מה שהרוב החליט, שלא יצטייר כאילו הוא צריק-הרור וכולם סביבו רשעים. אילו הייתי ראשי ממשלה, הייתי דורש ממנו להתפטר, או שהייתי מפטר אותו.

● אילו היה לוי מתפטר, היית מאמין למה שהוא אומר?

אז הייתי מאמין ואומר: הנה כן-אדם שהיה מוכן לוותר על מישרת שר בשביל העם! אבל ככה הוא מנצל חולשה של מערכת שלא יכולה לטפל בו. זו צביעות.

● אתה נגד התוכנית הכלכלית?

אני לא נגד התוכנית בכללותה. הגיע הזמן שיעשו צעד. אבל לפי התוכנית, מי שנפגע אלה בעיקר השכירים, בעלי-מישפחות, שבקושי מתחילים את החודש. זה בלוף לומר שהם לא גומרים את החודש, הם אפילו לא יכולים להתחיל אותו, בגלל האובדן-ראש.

אם יש מצוקה, מן הרין שנבחר העם ישמשו דוגמה. כל זמן שהם נוסעים בוולו, אין מצוקה. כל זמן שהם גרים במלונות-פאר, אין מצוקה. כל זמן שהם נוסעים לחו"ל, אין מצוקה. כל זמן שכל אחד מן השרים מחזיק לישכה וכמה עוזרים ומזכירות, אין מצוקה. אני בעד ההצעה של עוד וייצמן, שכל השרים-ללא-תיק יתפטר.

הממשלה צריכה לקחת מהאוכלוסיה החזקה, צריכים לקחת מס על דירות-פאר, מייד, לא כמו שהם מציעים – לברוק ואחר-כך לראות. מי שיש לו מכונת שניה, שישלם. שיקחו מיסים על מכונות חדשות, על וידיאו, לא על אוכל, רק על מותרות. אני בעד זה.

השבוע ישבנו אצל ראש-העירייה, טדי קולק. פעם ראשונה שראיתי אותו מודע. ישבה שם אשה שסיפרה שיש לה שמונה ילדים, בעלה מרוויח 300 אלף שקל לחודש. היא סיפרה שהיא נותנת חלב לילדים – שלוש הכוס חלב ושני שליש מים. היא אמרה שהיא מחלקת את פרוסת-הלחם לכמה חלקים, כי אין מספיק. אני מכיר מישפחות שאין להן מה לאכול.

צריך לקחת מבעלי משכורות גבוהות, וכאלה לא חסרים, ולתת לבעלי הכנסה נמוכה, לא בתור סעד, אלא כחלק מן המשכורת. הנטל צריך להיות שווה.

העם עדיין לא הבין את הגזירות. כשהשכר יישחק – ירגישו. ומה אני חושש, אז יקום פה מרי אזרחי במדינה, העם לא טיפש, הוא רואה את כל התעשיינים האלה צריך לשחוט ראשונים. צריך לקחת מס-ניסיונות גבוה מאלה שנוסעים הרבה, לא מאלה שנוסעים פעם בחיים.

אני חרד לכל שירותי הרווחה, אני צופה שואה. קיצצו לי את התקציב בחמישים אחוז, אני לא יודע מה יהיה עם תוכניות ביעור-הבערות לאמהות. אלה דברים שצריך לטפל ודווקא אלה ייפגעו.

● מה אתם מתכוונים לעשות?

„המימסד מעוניין שנצא באלימות ואנחנו לא צריכים לתת להם את זה, אנחנו לא צריכים להיסחף. אלימות לא סוחפת המונים“

אנחנו נצא בהמונים, בדרך דמוקרטית, ואז הממשלה תחשוב פעמיים איפה לשחוט.

● אתה יודע שמתייחסים אליכם כאל עבריינים?

זו בעיה קשה, לשנות תדמית. אני זוכר את הפנתרים שזעקו מתוך ייאוש. אנחנו, בתנועת האוהלים, ניסינו ללמוד את הלקח ואמרנו: לא רק נזעק, אלא ניצור דברים. אז הקמנו תיאטרון, מועדוני-נוער, בתי-למדי, בתי-הורים, שיתפנו פעולה עם המוסדות, לא יצאנו אנטי. וכוה אני מאמין עד היום.

אני מנהל בהתנדבות מערכת של 200 עובדים, מנהל את המתנסים השכונתי. אבל לא כותבים על זה, כותבים רק על הפגנות ומהומות.

● במה אתם שונים מן הפנתרים?

הגענו למסקנה שאם אנחנו רוצים המונים, צריך לעשות פעולות לגיטימיות, כי זו המהפכה